

В. О. ПРОЦЕНКО, М. А. ТКАЧУК, О. В. УСТИНЕНКО

ДО ЮВІЛЕЮ ВОЛОДИМИРА МАЛАЩЕНКА

Статтю присвячено 85-річному ювілею відомого українського вченого в галузі машинознавства та динаміки машин, професора кафедри технічної механіки та інженерної графіки Національного університету «Львівська політехніка», доктора технічних наук, академіка Підійомно-транспортної Академії наук України, Володимира Олександровича Малащенко. Після відновлення Незалежності України Володимир Олександрович був одним із організаторів процесу підготовки кадрів вищої кваліфікації. Під його керівництвом або опонуванні захищено велика кількість кандидатських та докторських дисертацій, не тільки з машинознавства, а й з підійомно-транспортних машин, сільськогосподарського, поліграфічного, нафтогазового машинобудування. Він автор понад 600 праць з яких більше 10 монографій, понад 100 патентів, близько 30 навчальних посібників (з яких 6 французькою мовою), близько 20 статей у закордонних виданнях, що індексуються наукометричними базами даних. Також Володимир Олександрович є автором комплексу навчальних посібників із деталей машин, які широко використовуються в навчальному процесі практично всіх технічних навчальних закладів України. Він член редакційних колегій журналів «Підійомно-транспортна техніка», «Вісник НТУ «ХП», серія Машинознавство та САПР», член програмно-організаційного комітету міжнародної науково-технічної конференції «Проблеми якості і довговічності зубчастих передач та механічного приводу».

Ключові слова: Малащенко, ювілей, машинознавство, деталі машин.

V. PROTSENKO, M. TKACHUK, O. USTYENKO

TO THE ANNIVERSARY OF VOLODYMYR MALASCHENKO

The article is dedicated to the 85th anniversary of the famous Ukrainian scientist in the field of mechanical engineering and machine dynamics, professor of the department of technical mechanics and engineering graphics of the National University "Lviv Polytechnic", doctor of technical sciences, academician of the Lifting and Transport Academy of Sciences of Ukraine, Volodymyr Oleksandrovych Malashchenko. After the restoration of Ukraine's independence, Volodymyr Oleksandrovych was one of the organizers of the process of training highly qualified specialists. Many of the candidate's and doctoral dissertations were defended under his supervision or opposition, not only in mechanical engineering but also in lifting and transport machines, agriculture, printing, oil and gas engineering. He is the author of more than 600 works, including more than ten monographs, more than 100 patents, about 30 study guides (of which six are in French), and about 20 articles in foreign publications indexed by scientometric databases. Volodymyr Oleksandrovych is also the author of a complex of study guides on machine design, which are widely used in the educational process of almost all technical universities of Ukraine. He is a member of the editorial boards of the magazines "Lifting and Transport Technology", "Bulletin of NTU "KhPI", series of Engineering and CAD", a member of the program and organizational committee of the international scientific and technical conference "Problems of Quality and Durability of Gears and Mechanical Drive".

Keywords: Malashchenko, anniversary, engineering, machine design.

05 лютого 2024 р. відзначив 85-річний ювілей відомий вчений у галузі машинознавства та динаміки машин, професор кафедри технічної механіки та інженерної графіки Національного університету «Львівська політехніка», доктор технічних наук, академік Підійомно-транспортної Академії наук України Володимир Олександрович Малащенко – один із організаторів процесу підготовки кадрів вищої кваліфікації після відновлення Незалежності, автор комплексу навчальних посібників із деталей машин, які широко використовуються в навчальному процесі практично всіх технічних навчальних закладів України.

Після закінчення Озерського технікуму механізації сільського господарства, роботи в народному господарстві та служби в армії, Володимир Олександрович вступає до Львівського політехнічного інституту, який закінчує в 1967 р. за спеціальністю «прилади точної механіки» достроково, виконавши навчальні плани двох курсів за один рік. Після цього залишається

працювати в ЛПІ на кафедрі деталей машин, де займається науковими дослідженнями під керівництвом професора С.Г. Калініна, та в 1975 р. захищає кандидатську дисертацію «Исследование динамики подъема буровых вышек и других высотных сооружений» за спеціальністю 05.02.02 – машинознавство та деталі машин. Володимир Олександрович працює доцентом та заступником завідувача кафедри деталей машин, виконує наукові дослідження в рамках кафедральних госпдоговірних тем, випускає монографію «Динамика механизмов подъема высотных сооружений» (у співавторстві з С.Г. Калінініним), опонує на захистах кандидатських дисертацій. У середині 1980-х років Володимир Олександрович вивчає французьку мову та кілька років працює в технічній школі Алжиру, викладаючи курси теоретичної механіки, теорії механізмів та деталей машин. В Алжирі він готує докторську дисертацію «Разработка основ теории и методов кинематико-динамических расчетов длинномерных конструкций для переходных режимов нагружения», яку захищає в 1991 р. в Московському інженерно-будівельному інституті. Дисертація мала яскраве практичне спрямування, оскільки була виконана в тому числі на матеріалі випадків падіння бурових вишок і розглядала заходи щодо їх унеможливлення, тому отримала схвалення і була захищена при опонуванні вчених-динамістів всесоюзного рівня. Завдяки запропонованому в цій роботі новому принципу дії муфт вільного ходу, вона, крім заявленої спеціальності 05.23.17 – будівельна механіка, була визнана ВАК СРСР такою, що відповідає також спеціальності 05.02.02 – машинознавство та деталі машин. В 1994 р. Володимир Олександровичу при-

своєю вчене звання професора кафедри деталей машин. При опонуванні В.О. Малащенко захищена більша кількість докторських дисертацій першого покоління науковців уже незалежної України, не тільки з машинознавства, а й з підйомно-транспортних машин, сільськогосподарського, поліграфічного, нафтогазового машинобудування. Висока кваліфікація та працьовитість Володимира Олександровича сприяла тому, що на початку 21 століття його призначено експертом ВАК, де через його експертизу пройшла значна кількість кандидатських та докторських дисертацій. У 1996 р., зі створенням Підйомно-транспортної Академії наук України, Володимир Олександрович організував і дотепер очолює її Львівське відділення, де згуртував провідних вчених-механіків західного регіону України. У 1999 р. було випущене перше видання збірника задач із деталей машин (спільно з проф. В.Т. Павлице), який на сьогодні, витримавши більше 10 видань, використовується у навчальному процесі більшості ВНЗ України, залишаючись другим (після задачника проф. Л.І. Цехновича) та одним із небагатьох подібних видань державною мовою. Широкого визнання і використання у навчальному процесі набула також книга «Деталі машин. Курсове проектування», написана спільно з доц. В.В. Янківим. В 2006 р. виходить перше, а в 2009 р. – друге видання навчального посібника «Муфти приводів. Конструкції та приклади розрахунків», яка також є опорою для сучасних студентів та інженерів. Деякі розділи цієї книги використані при підготовці книги «Пружні муфти» (у співавторстві з В.О. Проценком), що вийшла друком у 2024 р.

Наукові роботи Володимира Олександровича з початку 2000-х років пов'язані із дослідженням нового покоління муфт вільного ходу, що працюють за принципом зачеплення, нарізаних з'єднань із підвищеним

самогальмуванням, опорно-поворотних пристроїв кранів, динаміки важких машин, пружних муфт, великогабаритних зубчастих передач. В рамках цього під керівництвом В.О. Малащенко захищено вісім кандидатських та одна докторська дисертації, працюють над дослідженнями аспірант і докторант. Володимир Олександрович є автором понад 600 праць з яких більше 10 монографій, понад 100 патентів, близько 30 навчальних посібників (з яких 6 французькою мовою), близько 20 статей у закордонних виданнях, що індексуються наукометричними базами даних. За всю, понад 60-річну трудову діяльність, Володимир Олександрович нагороджений багатьма відзнаками на рівні університетів, області, МОН.

Не зважаючи на високий статус та заслуги, Володимир Олександрович активно працює зі студентами, багато років поспіль готує переможців конкурсів студентських наукових робіт, кілька років проводив на базі своєї кафедри «Деталі машин» Всеукраїнську олімпіаду з деталей машин.

Володимир Олександрович є членом редакційних колегій журналів «Підйомно-транспортна техніка», «Вісник НТУ «ХПІ», серія Машинознавство та САПР», членом програмно-організаційного комітету міжнародної науково-технічної конференції «Проблеми якості і довговічності зубчастих передач та механічного приводу».

Все написане повинно лиш відтінити головне – Володимир Олександрович Малащенко є порядною, скромною та доброзичливо людиною, яких мало. Організатор конференції «Проблеми якості і довговічності зубчастих передач та механічного приводу», редакційна колегія «Вісника НТУ «ХПІ», серія Машинознавство та САПР» мають велику присмність привітати його зі славним ювілеєм! Многая літа!

Відомості про авторів / About the Authors

Проценко Владислав Олександрович / Protsenko Vladyslav – доктор технічних наук (Dr. habil. of Eng. S.), доцент, професор кафедри транспортних технологій та механічної інженерії Херсонської державної морської академії; м. Херсон, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3468-4952>; e-mail: 1904pvo@gmail.com

Ткачук Микола Анатолійович / Tkachuk Mykola A. – доктор технічних наук, професор, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», професор кафедри «Теорія і системи автоматизованого проектування механізмів і машин», м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4174-8213>; тел.: (057) 707-69-02; e-mail: tma@tmm-sapr.org

Устиненко Олександр Віталійович / Ustynenko Oleksandr – кандидат технічних наук (PhD in Eng. S.), доцент, старший науковий співробітник, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», завідувач кафедри теорії і систем автоматизованого проектування механізмів і машин; м. Харків, Україна; тел.: (093) 398-33-83; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6714-6122>; e-mail: ustin1964@tmm-sapr.org